

Årsplan - Tema

Skoleåret 2026/2027

Faget Tema tager udgangspunkt i forskellige tværfaglige emner, hvor eleverne får mulighed for at undersøge, diskutere og fordybe sig i større spørgsmål. I løbet af året arbejdes der både individuelt, i grupper og fælles i klassen.

De første to temaer er fastlagt på forhånd. De sidste to temaer vælges senere i samarbejde med eleverne.

Årsplanen vil derfor blive opdateret i løbet af skoleåret.

Tema 1: Filosofi, etik og de store spørgsmål

Periode: august - oktober

I dette forløb introduceres eleverne til filosofi gennem spørgsmål og dilemmaer, som lægger op til undren, diskussion og refleksion. Vi arbejder med nogle af filosofiens store spørgsmål, men tager samtidig udgangspunkt i problemstillinger, som eleverne kan relatere til deres egen hverdag og den verden, de lever i.

Indhold:

- Hvad er filosofi?
- Filosofiske spørgsmål om fx lykke, frihed, retfærdighed, sandhed og det gode liv. • Etske dilemmaer uden ét entydigt rigtigt svar.
- Introduktion til pligtetik og nytteetik.
- Hvordan forskellige etiske teorier kan føre til forskellige svar på det samme dilemma. • Kunstig intelligens og de etiske spørgsmål, som følger med udviklingen af AI. • Ansvar, moral og teknologi: Hvem har ansvaret, når en AI træffer en beslutning? • Diskussion, argumentation og evnen til at begrunde egne holdninger.

Mål:

- Eleverne kan reflektere over filosofiske og etiske problemstillinger.
- Eleverne kan argumentere for egne synspunkter og forholde sig til andres. • Eleverne får kendskab til pligtetik og nytteetik og kan anvende dem på konkrete dilemmaer. • Eleverne kan diskutere etiske problemstillinger forbundet med kunstig intelligens og ny teknologi. • Eleverne oplever, at filosofiske spørgsmål sjældent har ét enkelt svar.

Centrale spørgsmål:

- Hvad vil det sige at gøre det rigtige?
- Er en handling rigtig, hvis den fører til noget godt?
- Findes der regler, man altid bør følge?
- Hvad er et godt liv?
- Har vi altid selv ansvaret for vores handlinger?
- Kan en computer træffe moralske beslutninger?
- Hvem har ansvaret for det, en kunstig intelligens gør?

Tema 2: Historiske personer - mennesker der satte deres præg på historien

Periode: oktober - januar/februar

I dette forløb arbejder vi med mennesker, der på meget forskellige måder har sat deres præg på historien. Det kan være konger og dronninger, præsidenter, diktatorer, opfindere, videnskabsfolk, frihedskæmpere, kunstnere, fredelige forkæmpere eller andre personer, som har haft betydning for deres samtid og eftertid. Forløbet skal vise eleverne, at historien både formes af større samfundsudviklinger og af mennesker, som gennem deres handlinger og idéer har været med til at påvirke verden.

Indhold:

- Fælles arbejde med udvalgte historiske personer fra forskellige perioder.
- Personer, der har haft både positiv og negativ indflydelse på historien.
- Magt, lederskab, idéer, modstand og forandring.
- Diskussion af, hvad der egentlig gør en person historisk betydningsfuld.
- Hvordan vores syn på historiske personer kan ændre sig over tid.
- Kildearbejde og informationssøgning.
- Elevernes eget arbejde med en selvvalgt historisk person.

Elevopgave:

Eleverne vælger en historisk person, som de ønsker at undersøge nærmere. De arbejder med personens liv, samtid, handlinger og historiske betydning og afslutter arbejdet med en mindre skriftlig opgave. Opgaven skal blandt andet komme omkring:

- Hvem var personen?
- Hvornår og hvor levede personen?
- Hvilken historisk sammenhæng levede personen i?
- Hvad gjorde personen?
- Hvorfor fik personen historisk betydning?
- Hvordan påvirkede personen sin samtid og/eller eftertid?
- Hvordan vurderer eleven selv personens betydning?

Mål:

- Eleverne får kendskab til forskellige historiske personer og deres samtid.
- Eleverne kan forklare, hvorfor bestemte personer har fået historisk betydning.
- Eleverne kan undersøge en selvvalgt historisk person ved hjælp af forskellige kilder.
- Eleverne kan udvælge relevant information og formidle den skriftligt.
- Eleverne kan forholde sig nuanceret til historiske personer og deres handlinger. **Centrale**

spørgsmål:

- Kan ét menneske ændre historien?
- Hvad gør et menneske historisk betydningsfuldt?
- Hvor stor betydning har den tid, man lever i, for de muligheder man får?
- Hvorfor husker vi nogle mennesker, mens andre bliver glemt?
- Kan en person have gjort både gode og dårlige ting og stadig betragtes som betydningsfuld?

Tema 3: Elevvalgt tema

Periode: februar - april

Temaet fastlægges senere i skoleåret i samarbejde med eleverne. Eleverne inddrages i valget af emne, så deres interesser og nysgerrighed bliver en del af fagets indhold. Når temaet er valgt, tilføjes indhold, arbejdsformer og mål til årsplanen.

Tema 4: Elevvalgt tema

Periode: april - juni

Årets sidste tema fastlægges ligeledes i samarbejde med eleverne. Eleverne får medbestemmelse i forhold til, hvilket emne klassen skal fordybe sig i. Det giver samtidig mulighed for at tilpasse den sidste del af årsplanen efter klassens interesser og de emner og spørgsmål, der er opstået i løbet af skoleåret.

Bemærkning til årsplanen

Årsplanen er dynamisk og vil blive opdateret i løbet af skoleåret. De to første temaer - Filosofi, etik og de store spørgsmål samt Historiske personer - er planlagt på forhånd.

Tema 3 og 4 planlægges senere med elevmedbestemmelse som et centralt element. Formålet er at give eleverne reel indflydelse på undervisningens indhold og mulighed for at fordybe sig i emner, som vækker deres nysgerrighed og engagement.